

XIV C 518/20

WYROK ZAOCZNY W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 grudnia 2020 roku

Sąd Okręgowy w Poznaniu XIV Zamiejscowy Wydział Cywilny z siedzibą w Pile

w składzie następującym:

Przewodniczący sędzia Jolanta Czajka-Bałon

Protokolant st. sekr. sąd. Grażyna Bielicka

po rozpoznaniu w dniu 14 grudnia 2020 roku w Pile

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) **Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego Niestandaryzowanego Funduszu Sekurytyzacyjnego z siedzibą w W.**

przeciwko **W. K.**

o zapłatę

zasądza od pozwanego W. K. na rzecz (...) Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego Niestandaryzowanego Funduszu Sekurytyzacyjnego z siedzibą w W. kwotę 131.319,97 (sto trzydzieści jeden tysięcy trzysta dziewiętnaście i 97/100) zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 22 stycznia 2020 r. do dnia zapłaty;

zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 11.983 zł tytułem zwrotu kosztów procesu z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od chwili uprawomocnienia się niniejszego wyroku do dnia zapłaty,

nadaje wyrokowi rygor natychmiastowej wykonalności.

Jolanta Czajka-Bałon

Sygnatura akt XIV C 518/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 07-11-2023 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu XIV Zamiejscowy Wydział Cywilny z siedzibą w Pile w składzie:

Przewodniczący: sędzia Jolanta Czajka-Bałon

Protokolant: st.sekr.sąd. Grażyna Bielicka

po rozpoznaniu w dniu 07-11-2023 r. w Pile

sprawy z powództwa (...) **Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Niestandaryzowany Fundusz Sekurytyzacyjny z/s w W.**

przeciwko **W. K.**

o zapłatę

Utrzymuje w mocy wyrok zaoczny Sądu Okręgowego w Poznaniu XIV Zamiejscowy Wydział Cywilny z siedzibą w Pile z dnia 14 grudnia 2020 r. w sprawie XIV C 518/20.

Jolanta Czajka-Bałon

Sygn. akt XIV C 518/20

W pozwie wniesionym w dniu 22 stycznia 2020 w elektronicznym postępowaniu upominawczym powód (...) Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Niestandaryzowany Fundusz Sekurytyzacyjny z siedzibą w W. domagał się zasądzenia od pozwanego W. K. kwoty 131.319,97 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu w elektronicznym postępowaniu upominawczym do dnia zapłaty oraz zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa. Powód wniósł o wydanie nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym. Uzasadniając powództwo powód wskazał, że na podstawie umowy kredytu nr (...) z dnia 6 marca 2015 roku zawartej przez pozwanego z poprzednikiem prawnym powoda, pozwanemu udostępniono kwotę 150.000 złotych na dowolny cel konsumpcyjny nie związany z działalnością gospodarczą. Świadczenie miało zostać spłacone w ratach ustalonych w umowie, jednakże pozwany nie wywiązał się z warunków umowy, wobec czego wierzyciel pierwotny wypowiedział pozwanemu umowę ze skutkiem na dzień 15 sierpnia 2017 roku.

W pozwie wniesionym w dniu 22 stycznia 2020 w elektronicznym postępowaniu upominawczym powód (...) 1 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Niestandaryzowany Fundusz Sekurytyzacyjny z siedzibą w W. domagał się zasądzenia od pozwanego W. K. kwoty 131.319,97 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu w elektronicznym postępowaniu upominawczym do dnia zapłaty oraz zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa. Powód wniósł o wydanie nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym. Uzasadniając powództwo powód wskazał, że na podstawie umowy kredytu nr (...) z dnia 6 marca 2015 roku zawartej przez pozwanego z poprzednikiem prawnym powoda, pozwanemu udostępniono kwotę 150.000 złotych na dowolny cel konsumpcyjny nie związany z działalnością gospodarczą. Świadczenie miało zostać spłacone w ratach ustalonych w umowie, jednakże pozwany nie wywiązał się z warunków umowy, wobec czego wierzyciel pierwotny wypowiedział pozwanemu umowę ze skutkiem na dzień 15 sierpnia 2017 roku.

W dniu 10 kwietnia 2020 r. w elektronicznym postępowaniu upominawczym Referendarz Sądowy Sądu Rejonowego Lublin - Zachód VI Wydział Cywilny wydał postanowienie o przekazaniu sprawy do Sądu Okręgowego w Poznaniu (k.7v.)

Po uzupełnieniu braków formalnych przez stronę powodową tut. Sąd wydał w przedmiotowej sprawie 14 grudnia 2020 roku wyrok zaoczny zasądający od pozwanego W. K. na rzecz powoda kwotę 131.319,97 złotych z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 22 stycznia 2020 r. do dnia zapłaty, a także zasądził kwotę 11.983 zł tytułem zwrotu kosztów procesu z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od chwili uprawomocnienia się wyroku (k.80).

Pozwany W. K. w dniu 28 grudnia 2020 roku wniósł sprzeciw od powyższego wyroku zaocznego. Podniósł zarzut przedawnienia roszczenia w całości, nie wykazania legitymacji czynnej przez stronę powodową, zarzucił brak skutecznego zawiadomienia o cesji wierzytelności, brak wykazania roszczenia co do wysokości, brak zawarcia ważnej umowy kredytu z tego względu, że jest osobą chorą umysłowo i nie posiada dostatecznej wiedzy co do istoty umowy. Pozwany podniósł, że jest pod opieką psychiatry od 2012 roku. Wniósł o uchylenie wyroku w całości (k.83-86).

Sygn. akt XIV C 518/20

W piśmie procesowym z dnia 25 marca 2021 r. pełnomocnik powoda podtrzymał w całości żądanie wyrażone w pozwie (k.l 10-114v.).

W toku procesu strony podtrzymały swoje stanowiska w sprawie.

W dniu 6 marca 2015 r. pozwany W. K. zawarł umowę kredytu gotówkowego nr (...) z (...) S.A. z siedzibą w W.. Pozwanemu udzielono kredytu gotówkowego w wysokości 150.000 złotych na dowolny cel konsumpcyjny nie związany z działalnością gospodarczą (§1 ust.1 i 2). Pozwany zobowiązał się do spłaty kredytu w miesięcznych ratach równych. Liczba rat wynosiła 84. Spłata rat ustalona była na 15 dzień miesiąca (§3 ust. 1-3). Kredyt oprocentowany był według zmiennej stopy procentowej, która wynosiła 9,50% w stosunku rocznym. Całkowita kwota kredytu została ustalona na kwotę 135.147,31 złotych. RRSO wynosiła 13,71%. Całkowita kwota do zapłaty przez kredytobiorcę wynosiła 206.308,22 złote; Całkowity koszt kredytu wyniósł 71.160,91 złotych (§9 ust. 1-3).

W dniu 6 marca 2015 r. pozwany W. K. zawarł umowę kredytu gotówkowego nr (...) z (...) S.A. z siedzibą w W.. Pozwanemu udzielono kredytu gotówkowego w wysokości 150.000 złotych na dowolny cel konsumpcyjny nie związany z działalnością gospodarczą (§1 ust.1 i 2). Pozwany zobowiązał się do spłaty kredytu w miesięcznych ratach równych. Liczba rat wynosiła 84. Spłata rat ustalona była na 15 dzień miesiąca (§3 ust. 1-3). Kredyt oprocentowany był według zmiennej stopy procentowej, która wynosiła 9,50% w stosunku rocznym. Całkowita kwota kredytu została ustalona na kwotę 135.147,31 złotych. (...) wynosiła 13,71%. Całkowita kwota do zapłaty przez kredytobiorcę wynosiła 206.308,22 złote; Całkowity koszt kredytu wyniósł 71.160,91 złotych (§9 ust. 1-3).

Zgodnie z zapisami umowy Kredytobiorca mógł bez podania przyczyny odstąpić od umowy w terminie 14 dni kalendarzowych od dnia zawarcia umowy (par. 17 ust.1 umowy). W wypadku niespłacenia w umówionym terminie kredytu wraz z należnymi bankowi odsetkami, prowizjami, opłatami lub innymi należnościami Bank wezwie Kredytobiorcę do niezwłocznego wpłacenia wymagalnych należności. W § 11 umowy bank zastrzega sobie prawo obciążenia kredytobiorcy kosztami powstałymi w wyniku niewywiązania się kredytobiorcy z postanowień umowy; odsetkami od zadłużenia przeterminowanego, ewentualnymi kosztami sądowymi, egzekucyjnymi zgodnie z powszechnie obowiązującymi przepisami oraz opłatami za prowadzenie monitoringu. Zadłużeniem przeterminowanym są wszelkie należności wynikające z zaciągniętego kredytu niespłacone w terminie lub w wysokości określonej w umowie. Bank ma prawo do obciążenia kredytobiorcy odsetkami od zadłużenia przeterminowanego. W dniu zawarcia umowy wysokość oprocentowania z tytułu zadłużenia przeterminowanego wynosi 19,50% w stosunku rocznym.

Niespłacenie kredytu w umówionym terminie może skutkować wypowiedzeniem umowy przez Bank (§11 ust.1). Strony zawarły zapis w umowie, z którego wynikało, że wypowiedzenie umowy dokonywane jest w formie pisemnej pod rygorem nieważności, okres wypowiedzenia wynosi 30 dni (§19 ust. 1-3). Bank mógł wypowiedzieć umowę w przypadku m.in. naruszenia postanowień umowy tj. niewykonania lub nienależytego wykonania obowiązków kredytobiorcy wynikających z umowy lub niedokonania spłaty należnych Bankowi prowizji, opłat czy innych należności (§20 ust.3).

2

Sygn. akt XIV C 518/20

Dowód: umowa o kredyt gotówkowy z dnia 6 marca 2015 roku k.25-27v. harmonogram spłat kredytu - k.16-17,

Wobec opóźnienia pozwanego w spłacie kredytu, powód pismem z dnia 16 czerwca 2017 r. wezwał pozwanego do uregulowania wymagalnego zadłużenia w wysokości 1.519,88 złotych., informując jednocześnie o możliwości dokonania zmiany warunków spłaty lub restrukturyzacji zobowiązania. Powyższe wezwanie do zapłaty nie przyniosło

oczekiwanego skutku, wobec czego powód pismem z dnia 15 sierpnia 2017 roku wypowiedział stronie pozwanej umowę z zachowaniem 30-dniowego terminu wypowiedzenia. Strona pozwana nie dokonała płatności zaległego zobowiązania, wobec czego roszczenie stało się wymagalne.

Wezwanie do zapłaty jak i wypowiedzenie umowy zostało skierowane na adres do korespondencji wskazany w umowie przez pozwanego.

Dowód: wezwanie do zapłaty z dnia 16 czerwca 2017 r. wraz z potwierdzeniem nadania- k 130-132, wypowiedzenie umowy z potwierdzeniem nadania - k. 133-134v.

Pierwotny wierzyciel sprzedał niespłaconą część zadłużenia powodowi. W dniu 31 października 2019 roku na mocy umowy cesji powód nabył przysługującą pierwotnemu wierzycielowi tj. (...) S.A. z siedzibą w W..

Dowód: cesja wierzytelności z dnia 31 października 2019 roku -k. 51-53, aneks nr (...) do umowy cesji z dnia 31 października 2019 r. - k.58, wyciąg z ksiąg rachunkowych funduszu - k.29-30, ramowa umowa przelewu wierzytelności z dnia 12 września 2019 roku - k.31-46

Pozwany W. K. prowadził działalność gospodarczą przez okres ok.20 lat - zajmował się wynajmem maszyn budowlanych, sprzedażą i serwisem maszyn. Miał ok.150 umów leasingowych i kredytowych. W 2012 roku jego firma zaczęła mieć problemy finansowe. Ma ok. 15-20 min złotych długów. Problemy finansowe przerosły go, zaczął chorować na depresję. W toku leczenia stawiano początkowo diagnozę zaburzeń adaptacyjnych, następnie zaburzeń depresyjnych nawracających i ostatecznie zaburzeń afektywnych dwubiegunowych. W przebiegu leczenia trzykrotnie wymagał hospitalizacji psychiatrycznej : od 04.05- 24.07.2017 r. nasilenie depresji określono jako umiarkowane, od 10.10-22.12.2017 r.- nasilenie depresji określono jako ciężkie, 10.01-29.01.2019 r. - nasilenie depresji określono jako łagodne. Pobyty w szpitalu nie pokrywają się z czasem kiedy pozwany zawarł przedmiotową umowę pożyczki tj .6 marca 2015 roku.

3

Sygn. akt XIV C 518/20

Z dokumentacji medycznej jedynie w zaświadczeniu prof. J. R. z 22 września 2018 roku znajduje się adnotacja o epizodzie hipomanii występującym w lipcu 2017 roku i trwającym dwa miesiące, o którym profesor wie jedynie od pozwanego, a nie z własnych obserwacji. Dokumentacja ambulatoryjna z lat 2013 - 2017 wskazuje na rozpoznawane u W. K. zaburzenia adaptacyjne, a od 2016 roku zaburzenia depresyjne nawracające, opisuje typowe dla stawianych diagnoz objawy w postaci zaburzeń snu, ogólnego złego samopoczucia, spadku aktywności, poczucia rezygnacji. Objawy te jednak nie osiągały takiego nasilenia by dawały podstawę do kwestionowania poczytalności czynów pozwanego w okresie od 2013 roku do 2017.

W 6 marca 2015 roku w dacie zawierania umowy bankowej z (...) S.A. pozwany działał z pełną świadomością i dobrowolnością.

Sąd Okręgowy w Poznaniu III Wydział Karny prowadzi obecnie postępowanie przeciwko pozwanemu, również zlecił wykonanie opinii sądowo-psychiatrycznej, w której W. K. jest oskarżony o to, że w okresie od 26 kwietnia 2013 roku do 27 września 2016 roku dokonał przywłaszczenia przedmiotów stanowiących przedmiot umów leasingowych. Biegli stwierdzili, że W. K. w podanym przedziale czasowym tj. od 26 kwietnia 2013 roku do 27 września 2016 roku miał zachowaną zdolność rozpoznania znaczenia swoich czynów i pokierowania swoim postępowaniem, co oznacza, że nie zachodzą warunki określone w art.31 par.1 i 2 kk.

Pozwany od 4 lat otrzymuje rentę z tytułu całkowitej niezdolności do pracy ze względu na depresję. Renta została przyznana do dnia 30 września 2023 roku.

Dowód: opinia biegłej I. K. (1) - k. 344-348, przesłuchanie biegłej - k. 378- 379, opinia sądowo-psychiatryczna z dnia 11 października 2022 r. - k. 384-400, decyzja o przywróceniu renty - k. 95-98

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie załączonych przez strony dokumentów prywatnych. Dokumenty powyższe mimo, że złożone w przeważającej części w kserokopiach zostały uznane przez Sąd za wiarygodny i przydatny dla czynienia ustaleń faktycznych materiału dowodowy, gdyż ich autentyczność nie była kwestionowana przez żadną ze stron. Sąd uznał zatem, że kserokopie odpowiadają faktycznej treści dokumentów.

Ustalenia, czy pozwany w dniu 6 marca 2015 r. zawierając umowę pożyczki z powodu schorzeń psychicznych był w stanie wyłączającym świadome i swobodne powzięcie decyzji

4

Sygn. akt XIV C 518/20

i wyrażanie woli, czy też działał z pełną świadomością i dobrowolnością, Sąd poczynił w oparciu o opinię biegłego z zakresu psychiatrii I. K. (1).

Biegła sporządził opinię zgodnie z treścią postanowienia dowodowego w tym przedmiocie, a sporządzona opinia nie zawiera braków ani sprzeczności. Istotne zaś okoliczności dotyczące jej przedmiotu, ustalone na podstawie załączonych do akt dokumentów, badania pozwanego oraz wiedzy i doświadczenia biegłej są przedstawione w sposób nie budzący wątpliwości - opinia jest jasna i nie zawiera twierdzeń i wniosków, które nie znajdowałyby oparcia w materiale dowodowym sprawy, w wiedzy i doświadczeniu zawodowym biegłego oraz zasadach logiki. Zawarte zaś w jej treści wywody i wnioski, pozwalają na prześledzenie toku rozumowania biegłego i ustalenie, że wyciągnięte wnioski są logicznie poprawne. Strona pozwana kwestionowała niekorzystna dla siebie opinię, wobec czego biegła została przesłuchana na rozprawie w dniu 18 lipca 2023 r. podtrzymując twierdzenia zawarte w opinii. Biegła nie zgodziła się z diagnozami stwierdzonymi przez lekarzy, u których leczył się pozwany, którzy stwierdzili iż pozwany choruje na afektywną chorobę dwubiegunową.

Biegła wyjaśniła, że aby rozpoznać zaburzenie afektywne dwubiegunowe konieczne jest wystąpienie oprócz epizodów depresji choćby jeden epizod hipomaniakalny, maniakalny lub mieszany. Nikt z lekarzy zajmujących się pozwanym takich epizodów nie widział, zostało to stwierdzone jedynie na podstawie wywiadów, które uzyskano od pacjenta-pozwanego. Objawów depresji, takich jak brak chęci wychodzenia z domu, myśli samobójcze nie można potraktować jako epizodów hipomaniakalnych, maniakalnych lub mieszanych. Za każdym razem pozwany leczył się szpitalnie z powodu epizodu depresyjnego. Tylko stwierdzenie zaburzenia afektywnego dwubiegunowego u pozwanego byłoby schorzeniem psychicznym wyłączającym świadome i swobodne podjęcie decyzji i wyrażenie woli. W przedstawionej dokumentacji medycznej nie ma udokumentowanego epizodu maniakalnego, ani hipomaniakalnego, ani mieszanego. Są tylko epizody depresyjne, zaburzenia depresyjne nawracające, a te nie powodują wyłączenia świadomego i swobodnego powzięcia decyzji i wyrażania woli. Jedynie w zaświadczeniu prof. J. R. z 22.09.2018 roku znajduje się adnotacja o epizodzie hipomanii, który wystąpił w lipcu 2017 roku i trwał 2 miesiące, poza tym nie ma innego potwierdzenia występowania stanów maniakalnych. Dla Sądu przedmiotowa opinia biegłego sądowego była w całości przekonująca, wnioski w niej zawarte poprzedzone były kompleksową analizą materiału dowodowego dotyczącego stanu zdrowia pozwanego, a także wyjaśnieniem i omówieniem jednostki chorobowej zdiagnozowanej u pozwanego. W konsekwencji, Sąd nie podzielił zarzutu nieważności umowy.

5

Sygn. akt XIV C 518/20

Na podstawie art.235²§ 1 pkt 5 k.p.c. Sąd pominął dowód z kolejnego biegłego z zakresu psychiatrii. Powołanie kolejnego biegłego zmierzałoby tylko do przedłużenia postępowania.

Opinia ze sprawy karnej również potwierdziła, że W. K. był świadomy swoich czynów. Jedyna różnica między opiniami dotyczy tego, czy aktualnie pozwany cierpi na zaburzenia afektywne dwubiegunowe, w ocenie biegłej K. nie, a w ocenie biegłych wydających opinię w sprawie karnej tak. Jednak biegli byli tego samego zdania, że W. K. miał zachowaną zdolność rozpoznania znaczenia swoich czynów i pokierowania swoim postępowaniem w latach 2012-2017, a okres hipomanii jaki wystąpił u pozwanego w lipcu 2017 roku nie pokrywa się z żadnym z okresów objętych zarzutami. Działanie W. K. charakteryzowało się celową, złożoną aktywnością jak planowanie, analizowanie, było przemyślane, rozciągnięte w czasie, realizowane konsekwentnie do osiągnięcia określonego celu, wynikało ze zrozumiałych psychologicznych motywów. Dokumentacja ambulatoryjna z lat 2013 - 2017 wskazuje na rozpoznawane u W. K. zaburzenia adaptacyjne, a od 2016 roku zaburzenia depresyjne nawracające, które nie osiągały takiego nasilenia by dawały podstawę do kwestionowania poczytalności czynów pozwanego w okresie od 2013 roku do 2017.

Sąd dał wiarę zeznaniom pozwanego w zakresie jego historii leczenia, która była udokumentowana a także odnośnie jego problemów finansowych związanych z prowadzoną działalnością gospodarczą. Pozwany nie kwestionował faktu zawarcia umowy z (...) S.A. w dniu 6 marca 2015 roku.

Sąd zważył, co następuje:

W przedmiotowej sprawie powód (...) Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Niestandaryzowany Fundusz Sekurytyzacyjny z siedzibą w W. domagał się zasądzenia od pozwanego W. K. kwoty 131.319,97 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu w elektronicznym postępowaniu upominawczym do dnia zapłaty.

W przedmiotowej sprawie powód (...) 1 Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Niestandaryzowany Fundusz Sekurytyzacyjny z siedzibą w W. domagał się zasądzenia od pozwanego W. K. kwoty 131.319,97 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu w elektronicznym postępowaniu upominawczym do dnia zapłaty.

Przedmiotowe roszczenie powód wywodził z umowy kredytu nr (...) z dnia 6 marca 2015 roku, którą pozwany zawarł z (...) S.A. z siedzibą w W.. Następnie wierzytelność z tej umowy pożyczkodawca zbył na rzecz powoda na podstawie umowy cesji z 31 października 2019. Umowy te i okoliczności im towarzyszące stanowiły podstawę faktyczną żądania pozwu.

6

Sygn. akt XIV C 518/20

Podstawą prawną żądania pozwu stanowiły: przepisy art. 3 ust. 1 i 2 pkt 1 Ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. 2016.1528 j.t.), art. 720 k.c. oraz 509 § 1 k.c.

Zgodnie z art. 3 ust. 1 i 2 pkt 1 Ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim, przez umowę o kredyt konsumencki rozumie się umowę o kredyt w wysokości nie większej niż 255 550 zł albo równowartość tej kwoty w walucie innej niż waluta polska, który kredytodawca w zakresie swojej działalności udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi. Za umowę o kredyt konsumencki uważa się w szczególności umowę pożyczki. Natomiast art. 720 § 1 k.c. stanowi, że przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości. Podstawowym obowiązkiem pożyczkodawcy jest wydanie drugiej stronie przedmiotu pożyczki, natomiast obowiązkiem pożyczkobiorcy jest zwrot przedmiotu pożyczki w umówionym terminie.

Art. 509 § 1 k.c. stanowi zaś, że wierzyciel może bez zgody dłużnika przenieść wierzytelność na osobę trzecią (przelew), chyba że sprzeciwiłoby się to ustawie, zastrzeżeniu umownemu albo właściwości zobowiązania. Wraz z wierzytelnością przechodzą na nabywcę wszelkie związane z nią prawa, w szczególności roszczenie o zaległe odsetki (§ 2).

Mając na względzie podstawę żądania pozwu oraz zasady rozkładu ciężaru dowodu w postępowaniu cywilnym, zgodnie z którymi obowiązek przedstawienia dowodów, w myśl przepisu art. 3 k.p.c., spoczywa na stronach, zaś ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.) spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne (art. 6 k.c.) i stanowisko pozwanego wskazać należy, że na stronie powodowej spoczywał obowiązek wykazania, że jego poprzednik prawny zawarł z pozwanym umowę pożyczki i przekazał pozwanemu środki z pożyczki, którą to wierzytelność powód następnie nabył w drodze cesji wierzytelność. Pozwany zaś - z uwagi na podniesione zarzuty obowiązany był wykazać, że w momencie zawierania umowy znajdował się w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli.

Okoliczność zawarcia umowy i otrzymania przez pozwanego kwoty 150.000 zł były w sprawie niesporna.

Zarzut braku legitymacji czynnej powoda. Wskazać należy, że w procesie w charakterze stron mogą występować tylko te podmioty, które są jednocześnie podmiotami stosunku prawnego będącego przedmiotem tego procesu. W każdym procesie sąd powinien przede wszystkim rozstrzygnąć, czy strony procesowe są jednocześnie stronami spornego stosunku

7

Sygn. akt XIV C 518/20

prawnego. Podkreślić należy, że posiadanie przez stronę powodową legitymacji czynnej, natomiast przez stronę pozwaną legitymacji biernej, jest kluczową przesłanką, od której uzależnione jest możliwość uwzględnienia powództwa. Brak którejkolwiek z nich prowadzi do oddalenia powództwa już z samej tej przyczyny. Jak wskazał Sąd Najwyższy w uzasadnieniu Uchwały z 12 grudnia 2012 r. (sygn. akt III CZP, Legalis 549473) legitymacja materialna, a więc posiadanie prawa podmiotowego lub interesu prawnego stanowi przesłankę materialną powództwa, a jej brak stoi na przeszkodzie udzieleniu ochrony prawnej. Brak legitymacji materialnej (czynnej lub biernej) skutkuje co do zasady oddaleniem powództwa. W sytuacji, gdy legitymacja materialna i procesowa zespala się, oddalenie powództwa następuje w istocie z braku legitymacji materialnej, którego rezultatem jest także brak legitymacji procesowej, będący wtórną przyczyną oddalenia powództwa. Legitymacja procesowa to zatem uprawnienie konkretnego podmiotu (legitymacja czynna) do występowania z konkretnym roszczeniem przeciwko innemu oznaczonemu podmiotowi (legitymacja bierna) wypływająca z prawa materialnego.

Powód wskazał, że wierzytelność wynikająca z umowy z 6 marca 2015 r. została przeniesiona na niego w drodze cesji. W ocenie Sądu okoliczność ta została przez powoda udowodniona. W niniejszej sprawie powód wykazał, że nabył wierzytelność wobec pozwanego na podstawie umowy przelewu wierzytelności z dnia 31 października 2019 r. wraz z aneksem z dnia 5 grudnia 2019 r. oraz potwierdzeniem zapłaty ceny nabycia wierzytelności. Wierzytelność wobec pozwanego została ujęta w Załączniku B do umowy. Dokumenty przedłożone przez powoda w kserokopiach zawierają podpisy stron transakcji i zostały uwierzytelnione przez profesjonalnego pełnomocnika powoda. Ubocznie Sąd zauważa, że dysponowanie przez powoda danymi pozwanej oraz dokumentami związanymi ze stosunkiem zobowiązaniowym musi prowadzić do wniosku, że doszło do skutecznej cesji - jak ustalono w stanie faktycznym, po skutecznym zawarciu cesji, zbywca zobowiązał się do przekazania dokumentów niezbędnych dla dochodzenia roszczenia przez nabywcę.

Odnosząc się do zarzutu błędnego wyliczenia kwoty dochodzonego roszczenia Sąd doszedł do przekonania, że w świetle całokształtu materiału dowodowego zaoferowanego przez strony stan zadłużenia pozwanego nie budzi żadnych wątpliwości. Pozwany nie przedstawił żadnego dowodu na odparcie tej tezy, a jego twierdzenia w tym zakresie Sąd

uznał za gołosłowne. Jeżeli pozwany uważał, że roszczenie jest niezasadne a wysokość należności jest inna, aniżeli wynika z wyliczeń powoda, mógł przedstawić dowody na potwierdzenie swoich twierdzeń. Przede wszystkim mógł przedstawić dowody spłaty pożyczki, czego nie uczynił.

8

Sygn. akt XIV C 518/20

Zarzut najdalej idący podniesiony w sprzeciwie od wyroku zaocznego to nieistnienia umowy (z uwagi na chorobę psychiczną pozwanego, skutkującej brakiem skutecznego zawarcia tej umowy).

Zgodnie z art. 82 k.c. nieważne jest oświadczenie woli złożone przez osobę, która z jakichkolwiek powodów znajdowała się w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli. Dotyczy to w szczególności choroby psychicznej, niedorozwoju umysłowego albo innego, chociażby nawet przemijającego, zaburzenia czynności psychicznych.

Ciężar wykazania zarzutu nieważności umowy spoczywał na stronie pozwanej i w ocenie Sądu ciężarowi temu pozwany nie podolał. W. K. powołał się na swoją chorobę psychiczną, która miała uniemożliwić mu świadomą swobodę powzięcia decyzji i wyrażenia woli co do zawarcia umowy z 6 marca 2015 r.

Przepis art. 82 k.c. reguluje dwie grupy stanów faktycznych powodujących wady oświadczenia woli, a mianowicie:

stan wyłączający świadomość oraz

stan wyłączający swobodę.

Stan braku świadomości lub swobody nie musi być całkowity i zupełny, wystarczy że jest on na tyle znaczny, że w konkretnych okolicznościach faktycznych prowadzi do wady oświadczenia woli. Nie można przy tym a priori przyjmować stanu wyłączającego świadomość nawet osób chorych psychicznie lub niedorozwiniętych umysłowo - i to nawet wtedy, gdy są ubezwłasnowolnieni całkowicie lub częściowo, ponieważ w danym momencie działać oni mogli z wystarczającym rozeznaniem. Stan wyłączający świadomość, to brak rozeznania, niemożność rozumienia zachowań własnych i zachowań innych osób, niezdawanie sobie sprawy ze znaczenia i skutków własnego postępowania. Musi on wynikać z przyczyny wewnętrznej, a zatem z położenia, w jakim znajduje się osoba składająca oświadczenie woli, a nie z okoliczności zewnętrznych, w jakich się znalazła. Natomiast powzięcie decyzji i wyrażenie woli jest swobodne, gdy zarówno sam proces decyzyjny, jak i uzewnętrznienie woli, nie były zakłócone przez żadne destrukcyjne czynniki wynikające z aktualnych właściwości psychiki lub procesu myślowego osoby składającej oświadczenie woli. Stan wyłączający swobodę w powzięciu decyzji i wyrażeniu woli również musi być odniesiony do stanu psychiki i intelektu osoby składającej oświadczenie woli (por. wyrok SA w Szczecinie z 12 stycznia 2021 r., sygn. akt I ACa 345/19, wyrok SA w Gdańsku z 14 grudnia 2020 r., sygn. akt V ACa 356/20, wyrok SA w Białymstoku z 23 stycznia 2020 r., sygn. akt I ACa 313/19 oraz z 10

9

Sygn. akt XIV C 518/20

października 2019 r., sygn. akt I ACa 314/19, So w Olsztynie z 31 maja 2019 r., sygn. akt I C 479/16).

*

Rozstrzygnięcie podniesionego zarzutu wymagało wiadomości specjalnych. Złożona przez pozwanego dokumentacja medyczna dowodziła, że leczy się on na depresję, że występowały u niego epizody depresyjne ale nie dowodziła, że w chwili zawierania umowy pozwany nie znajdował się w stanie wystarczającego rozeznania. Ustalenie stanu

świadomości osoby dokonującej czynności prawnej wymaga wiadomości specjalnych, stąd też kluczowe znaczenie ma tutaj opinia biegłych (art. 278 § 1 k.p.c.), a nie inne dowody w postaci dokumentów, wyjaśnień strony. Nie oznacza to oczywiście, że tego typu dowody są niedopuszczalne. Owszem, są dopuszczalne i nieraz nawet potrzebne dla pełniejszego wyjaśnienia okoliczności sprawy, tym niemniej wszystkie te dowody mają jedynie pomocnicze znaczenie względem dowodu z opinii biegłych. Opinia taka ma charakter przesądzający; tylko ona bowiem może w sposób jednoznaczny i niebudzący wątpliwości stwierdzić stopień świadomości w dacie dokonywania czynności prawnej. Inne dowody są w tej mierze mniej przydatne i mogą co najwyżej pełnić rolę pomocniczą (choćby przy opiniowaniu przez biegłych) (por. wyrok SA w Białymstoku z 20 stycznia 2017 r., I ACa 126/16).

Jak zaś wynika z opinii biegłego sądowego z zakresu psychiatrii lek med. I. K. (1), przy zawieraniu umowy z 6 marca 2015 r. pozwany W. K. nie znajdował się w stanie wyłączającym świadome, swobodne podjęcie decyzji i wyrażania woli. Pozwany leczy się przewlekłe psychiatrycznie. W toku leczenia stawiano mu początkowo diagnozę zaburzeń adaptacyjnych, następnie zaburzeń depresyjnych nawracających i ostatecznie zaburzeń afektywnych dwubiegunowych. Dominujące u W. K. były objawy o typie depresyjnym i właśnie z powodu tych objawów był 3-krotnie hospitalizowany od 04.05-24.07.2017 r. nasilenie depresji określono jako umiarkowane, od 10.10-22.12.2017 r. - nasilenie depresji określono jako ciężkie, 10.01-29.01.2019 r. - nasilenie depresji określono jako łagodne. Pobyty w szpitalu nie pokrywają się z czasem kiedy pozwany zawarł przedmiotową umowę pożyczki tj .6 marca 2015 roku. Depresja nie wpływa na ważność decyzji woli. Tylko stwierdzenie zaburzenia afektywnego dwubiegunowego u pozwanego byłoby schorzeniem psychicznym wyłączającym świadome i swobodne podjęcie decyzji i wyrażenie woli. Musi przy tym wystąpić udokumentowany epizod maniakałny, który powoduje stan wyłączający świadome i swobodne podjęcie decyzji i wyrażenie woli. Z dokumentacji medycznej jedynie w zaświadczeniu prof. J. R. z 22 września 2018 roku znajduje się adnotacja o epizodzie hipomanii występującym w lipcu 2017 roku i trwającym dwa miesiące, o którym profesor wie jedynie od pozwanego, a nie z własnych obserwacji.

10

Sygn. akt XIV C 518/20

Ponadto Sąd Okręgowy w Poznaniu III Wydział Kamy prowadzi postępowanie przeciwko pozwanemu, również zlecił wykonanie opinii sądowo-psychiatrycznej, w której W. K. jest oskarżony o to, że w okresie od 26 kwietnia 2013 roku do 27 września 2017 roku dokonał przywłaszczenia przedmiotów stanowiących przedmiot umów leasingowych. Biegli wydający opinię w sprawie karnej na podstawie jednorazowego badania sądowo-psychiatrycznego, załączonej dokumentacji medycznej oraz danych z akt sprawy stwierdzili, że W. K. w podanym przedziale czasowym tj. od 26 kwietnia 2013 roku do 27 września 2016 roku miał zachowaną zdolność rozpoznania znaczenia swoich czynów i pokierowania swoim postępowaniem, co oznacza, że nie zachodzą warunki określone w art.31 par.1 i 2 kk. Podczas badania w dniu 27 września 2022 roku biegli stwierdzili co prawda u W. K. fazę depresyjną w przebiegu zaburzeń afektywnych dwubiegunowych, jednak wyraźnie zaznaczyli, że przeprowadzona przez nich szeroka analiza dokumentacji medycznej i stanu psychicznego W. K. w danych wszystkich czynów objętych aktem oskarżenia pozwala na sformułowanie wniosku, że W. K. miał zachowaną zdolność rozpoznania znaczenia swoich czynów i pokierowania swoim postępowaniem. Działanie W. K. charakteryzowało się celową, złożoną aktywnością jak planowanie, analizowanie, było przemyślane, rozciągnięte w czasie, realizowane konsekwentnie do osiągnięcia określonego celu, wynikało ze zrozumiałych psychologicznych motywów.

Ponadto Sąd Okręgowy w Poznaniu III Wydział K. prowadzi postępowanie przeciwko pozwanemu, również zlecił wykonanie opinii sądowo-psychiatrycznej, w której W. K. jest oskarżony o to, że w okresie od 26 kwietnia 2013 roku do 27 września 2017 roku dokonał przywłaszczenia przedmiotów stanowiących przedmiot umów leasingowych. Biegli wydający opinię w sprawie karnej na podstawie jednorazowego badania sądowo-psychiatrycznego, załączonej dokumentacji medycznej oraz danych z akt sprawy stwierdzili, że W. K. w podanym przedziale czasowym tj. od 26 kwietnia 2013 roku do 27 września 2016 roku miał zachowaną zdolność rozpoznania znaczenia swoich czynów i pokierowania swoim postępowaniem, co oznacza, że nie zachodzą warunki określone w art.31 par.1 i 2

kk. Podczas badania w dniu 27 września 2022 roku biegli stwierdzili co prawda u W. K. fazę depresyjną w przebiegu zaburzeń afektywnych dwubiegunowych, jednak wyraźnie zaznaczyli, że przeprowadzona przez nich szeroka analiza dokumentacji medycznej i stanu psychicznego W. K. w datach wszystkich czynów objętych aktem oskarżenia pozwala na sformułowanie wniosku, że W. K. miał zachowaną zdolność rozpoznania znaczenia swoich czynów i pokierowania swoim postępowaniem. Działanie W. K. charakteryzowało się celową, złożoną aktywnością jak planowanie, analizowanie, było przemyślane, rozciągnięte w czasie, realizowane konsekwentnie do osiągnięcia określonego celu, wynikało ze zrozumiałych psychologicznych motywów.

Rozbieżność w opinii wykonanej w przedmiotowej sprawie przez biegłą I. K. (2), a opinią wydaną w sprawie karnej odnośnie tego, czy aktualnie u pozwanego występują zaburzenia afektywne dwubiegunowe nie jest istotna, gdyż biegli wydający opinię w postępowaniu karnym zaznaczyli, że jedynie w zaświadczeniu prof. J. R. z 22.09.2018 roku znajduje się adnotacja o epizodzie hipomanii, który wystąpił w lipcu 2017

II

Sygn. akt XIV C 518/20

roku i trwał 2 miesiące, poza tym nie ma innego potwierdzenia występowania stanów manii- hipomanii u badanego, a jak zaznaczyła biegła K. żeby rozpoznać zaburzenie afektywne dwubiegunowe konieczne jest wystąpienie oprócz epizodów depresji choćby jednego udokumentowanego epizodu hipomaniakalnego, maniakalnego lub mieszanego, a żaden z lekarzy u których leczył się pozwany takich epizodów osobiście nie zaobserwował - nawet w czasie hospitalizacji, wiedzę o epizodzie posiadają jedynie z wywiadu przeprowadzonego z pozwanym. Co więcej w opinii sądowno-psychiatrycznej wykonanej w sprawie karnej, biegali zaznaczyli, że wywód prof. R. w zaświadczeniu z 14 września 2021 roku „że istnieje duże prawdopodobieństwo, że czyny których dopuścił się w latach 2012-2016 dokonywał w stanie hipomaniakalnym, maniakalnym lub mieszanym...” nie znajduje uzasadnienia w zaświadczeniu i nie jest to opinia sądowno-psychiatryczna.

Biegła I. K. (1) jak i biegli wydający opinię w postępowaniu karnym, zgodnie potwierdzili, że W. K. miał zachowaną zdolność rozpoznawania znaczenia swoich czynów i pokierowania swoim postępowaniem. W dniu 6 marca 2015 roku pozwany nie był w stanie wyłączającym świadome i swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli, działał z pełną świadomością i dobrowolnością, działania pozwanego były planowane, analizowane i przemyślane.

Na podstawie powyższego, Sąd nie podzielił zarzutu pozwanego o nieważności umowy z 6 marca 2015 r. i utrzymał w mocy wyrok zaoczny z dnia 14 grudnia 2020 roku.

Jolanta Czajka-Bałon